

עין משפט ונר מצוה

קצא א מיי פ"ד מהל' עבדים הלכה ז:
קצב ב מיי שם הל' טו:
קצג ג מיי שם הל' טז:
קצר ד מיי פ"ו מהל' אלוות הלכה ט
קצד ה מיי שם הלכה ז
קצה ו מיי שם הלכה ז
קצז ז מיי שם הלכה ז
קצח ח מיי פ"ד מהל' עבדים הלכה יז:

מוסף רש"י

ביצד מצות יעוד. וישראל הקונה בת ישראל ויוצא ליעדה כדכתיב אשר לא יעדה מכלל יכול ליעדה (רש"י על הרי"ק). אפילו בסוף שש. דקסבר פ"ק מעות ראשונות קצבל האב משראל זה הקונה לשם קדושין קבלם שאם ירצה לקדשה שמתקדש בלאון מעות ולכן אפילו יוכא שבות נמי כיון דאמר בסוף שש מתעד לי הו למפרע יעוד משעת מכירה. אב יש שהות ביום. דקסבר מעות הראשונות לא קבלן האב לשם קדושין לדון מקדשה אלא בפרוטת שש לו עליה עוד (שם). על מנת שאין לך עלי שאר. מוון. ועונה. משמש. הרי זו מקודשת ותנאו בטל. לדון אדם מתנה על מה שכתוב בתורה. וחי קדושי המעשה מעשה והתנאי כמאן דליתיה דמעשה בלא תנאי דמי (ורשב"ם ב"ב קכז). בדבר שבבממון. כגון שאר וכסות. יתכן למחילה והרי מחלה. אבל עונה שהיא זכר הגוף לא יתכן למחילה (ב"ח נא). עונת משמש מזה היא זכרלא דגופא הוא (ב"ב שם). תנאו קיים. הקדושין קדושין ויש לה עליו עונה. אבל לא שאר וכסות (ב"ב שם).

יט:

משל **למאן**. פי' בקונטרס מדברי מי אנו למדין הא אם יש שהות ביום כו' אלמא השתא הוא דמתחלי קדושין בגרעון שיש לו עליה לרצנן מדברי חכמים אנו למדין דאמרי אפילו אין שהות ביום דקסברי לכן ניתנו מעות הראשונות דאי צעינן ליעודי יהיה ייעוד מעכשיו דאי לאו מההוא שעתא מתחלי במאי מיקדשה השתא ופריך פשיטא דמאינו למילף ומשני מהו דתימא הא לא אמר ליה לאב מעכשיו ותילף מיניה דאפי' לא פירש מעכשיו אלא הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום תהא מקודשת לראשון קמ"ל האי תנא דאמר אנו למדין המשל מדברי רבנן דאי אמר מעכשיו לראשון והא לא איירי רבנן כלל כשצא אחר וקידש בתוך ימי המכירה לכן פירש ר"י שהמשל צא ללמד ולומר דכי היכי דפשיט לן התם בלאומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלש' יום וצא וקידשה אחר בתוך שלשים יום שמקודשת וקדשה אחר המכירה קודם הייעוד דאינה מקודשת דמעות הראשונות לקדושין ניתנו והכי קאמר משל למאן על מי מלמד המשל אלימא לרבי יוסי צר' יהודה והאמר אם יש שהות ביום וכו' ואם כן לא דמי ללאומר שהרי צעינן שימא לה שום דצר בסוף אלא משל לרבנן המשל צא ללמד לנו על דברי רבנן שאם צא אחר וקידשה אחר המכירה קודם היעוד אינה מקודשת ופריך פשיטא דכיון שאמרם לאשה כך הוא הדין ה"נ גבי ייעוד כך הוא לרבנן ומשני מהו דתימא הא לא אמר מעכשיו ואפילו לרבנן נמי תהא מקודשת לאחר שקדשה קודם הייעוד דלא דמי ללאומר לאשה דהתם מכירה ע"מ לייעד כמאן דאמר לה מעכשיו דמי^א: **משל** **לרבי יוסי ברבי יהודה**. פי' בקונטרס מדר"י צריכי יהודה אנו למדין משום דלא פירש מעכשיו אע"ג דהוי ליה לקדשה צה לאחר זמן מיהו כי קדמו אחר הוו קדושין ה"נ לא שגא מהו דתימא הא לא לא א"ל צענת מתן מעות ע"מ שתייעד לי לסוף שש ומשום הכי אמר רבי יוסי דמקודשת לשני אבל היכא דאמר התקדשי לי לאחר שלשים יום אימא אע"ג דלא אמר לה מעכשיו חיילא מהשתא ומקודשת לראשון אם ירצה בסוף שלשים קמ"ל דדמי להדדי דכיון דתלה הכתוב ייעוד במעות הללו לאחר זמן מעיקרא כי יהציניהו להכי יהציניהו שאם ירצה לייעד מייעד ואפילו הכי כיון דלא אמר מעכשיו מקודשת לשני: **ולר"מ תנאו קיים**. בתמיה: **דצדק שצממון**. דניתן למחילה הוי תנאי קיים אבל עונה דזכרא דגופא הוא לא אימיהיב למחילה: **מלמד שמוכרה לפסולים**. ממזר ונתין שאין ^זרשאי לייעד ואינה ממכרת להם אלא לשפחות בלבד: **אם מקדשה לפסולין**. דקידושין תופסין בחייבי לאוין^ט: **לא ימכרה לפסולין**. בתמיה: **מה למקדשה לפסולין**. כלומר מה לי לקנחך על מקדשה לפסולין הרי מאינו שהקידושין מסורין בידו לדבר גדול מזה שאפילו משהציאה סימנין מקדשה כדילפינן לעיל (דף ד:): מויאלה חסם אין כסף: **ימכרה לפסולין**. בתמיה והלא אין המכירה מסורה בידו כל כך שהרי אינו מוכרה כשהיא נערה כדדרשין ק"ו ומה

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

י **וכי משייר צה שום פרוטה הוו קידושין**. אלמא הואיל ומכרה וידע שהאדון יכול ליעדה לאחר זמן י' מדעמיה הוה והוה ליה כאומר לה קצלי קידושין: **י** **לאו לקידושין ניטנו**. ואינו מקדשה אלא ע"י גרעון שיש לו עליה דהוה מלוה שהרי היא חייבת לו או הס או שויים והיא עצמה משכון: **אפילו בסוף שש**. ביום השלמתם: **משל לאומר לאשה**. כלומר מכאן אתה למד לאומר לאשה כו': **מעכשיו ולאחר שלשים יום**. מקודשת לראשון דה"ק לה מעמה נתחלו אי צעינא צה לאחר שלשים יום: **משל למאן**. מדברי מי אנו למדין: **הא אם יש שהות ביום כו'**. אלמא השתא הוא דמתחלי קידושין בגרעון שיש לו עליה: **לרבנן**. מדברי חכמים אנו למדין דאמרי אפי' אין שהות דקסברי לכן ניתנו מעות הראשונות דאי צעינן ליעודי יהא יעוד מעכשיו דאי לאו מההיא שעתא מתחלי במאי מקדשה השתא: **פשיטא**. דמאינו למילף: **מהו דסימא הא לא א"ל** **לאב** **האי אדון מעכשיו ותילף מיניה דאפי' לא פירש מעכשיו אלא הרי את מקודשת לי לאחר שלשים תהא מקודשת לראשון: קמ"ל** **האי תנא דאמר למדין המשל מדברי רבנן דאי אמר מעכשיו אין אי לא לא: משל לאומר כו'**. כלומר מכאן אתה למד לאומר לאשה כו': **משל למאן**. מדברי מי אנו למדים: **לרבי יוסי צר' יהודה**. דמשום דלא פירש מעכשיו אע"ג דה"ל לקדושי צה לאחר זמן כי קדמו אחר הוו קידושין ה"נ לא שגא: **מהו דסימא הא לא אמר לה**. צענת מתן מעות על מנת שתייעד לי לאחר זמן ומשום הכי א"ר יוסי דמקודשת לשני אבל היכא דאמר התקדשי לי לאחר שלשים אע"ג דלא אמר מעכשיו חיילי השתא ומקודשת לראשון אם ירצה בסוף שלשים: **קמ"ל** **דדמו אהדדי דכיון דתלה הכתוב יעוד במעות הללו לאחר זמן מעיקרא כי יהציניהו להכי יהציניהו שאם ירצה לייעד מייעד ואפילו הכי כיון דלא אמר מעכשיו מקודשת לשני: ולר"מ תנאו קיים**. בתמיה: **דצדק שצממון**. דניתן למחילה הוי תנאי קיים אבל עונה דזכרא דגופא הוא לא אימיהיב למחילה: **מלמד שמוכרה לפסולים**. ממזר ונתין שאין ^זרשאי לייעד ואינה ממכרת להם אלא לשפחות בלבד: **אם מקדשה לפסולין**. דקידושין תופסין בחייבי לאוין^ט: **לא ימכרה לפסולין**. בתמיה: **מה למקדשה לפסולין**. כלומר מה לי לקנחך על מקדשה לפסולין הרי מאינו שהקידושין מסורין בידו לדבר גדול מזה שאפילו משהציאה סימנין מקדשה כדילפינן לעיל (דף ד:): מויאלה חסם אין כסף: **ימכרה לפסולין**. בתמיה והלא אין המכירה מסורה בידו כל כך שהרי אינו מוכרה כשהיא נערה כדדרשין ק"ו ומה

מכרה צדק ויאלה עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר במסכת ערכין (דף עז:): **שרעם בנישואיה**. שאסורה לו מיהא תפסי ליה צה קדושין כדכתיב (שמות כא) אשר לא יעדה מכאן שמוכרה לפסולין: לקרובים

מקודשת קא משמע לן כיון דלא אמר מעכשיו צהדיא מקודשת אדרבנן לא קשיא דיעוד לא הוי דצר שצממון:

שאינו

מסורת הש"ס

א) [לקמן נח: ע"ש],
ב) [נכת"י: ולאחר],
ג) [נכת"י: צר יעקב. וז"ה בריטבי"א],
ד) [לקמן כח:],
ה) [נכת"י טסוף: עמו],
ו) מור יא. מסות ג: גיטין פד: כתובות פג. פד,
ז) כתובות נו. צ"מ נא. נז,
ח) קדו: ח) [ע"י תוס' מור יא. ד"ה האי על מנת],
ט) [שייך לע"א],
י) [נדרש"י שבי"ק: זמן מדעתה הוי ליה וכו'. וכשי"ז הוהה צרש"ל כאלן,
י) [ג"ז שייך לע"א],
י) [נדרש"ל רש"אין,
ט) [ניתנות כג ע"א],
י) [נסוכה כח ע"ב],
ט) [נדרש"י: דשאמר. ונדל"ל דכשאמר],

תורה אור השלם

1. ובי ימבר איש את בתו לאמה לא תצא בצאת העבדים: שמות כא ז
2. אם רעה בעיני אדניך: אשר לו יצדה והפדה לעם זכרי לא ימשל לקמברה בגבדו בה: שמות כא ח

הנהגות הב"ח

א) גב' כפני שטים הרי את מיועדת לי הרי את מקודשת:

מוסף תוספות

א. כיון דמעות הראשונות לקידושין ניתנו הוי כאילו פירש הכי בפירוש. תוס' הרא"ש.